

62013CJ0266

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. kovo 19 d. (*1)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Socialinė apsauga — Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 — Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo — Asmuo, turintis gyvenamosios vietos valstybės narės pilietybę, pagal darbo sutartį įdarbintas su kitos trečiosios valstybės vėliava plaukiojančiame vamzdžių klotuve — Darbuotojas iš pradžių įdarbintas Nyderlanduose įsisteigusios įmonės, o vėliau — Šveicarijoje įsisteigusios įmonės — Darbas, nepertraukiamai vykdytas trečiosios valstybės kontinentiniame šelfe, tarptautiniuose vandenyse ir tam tikrų valstybių narių kontinentiniame šelfe — To reglamento *ratione personae* taikymo sritis — Taikytinų teisės aktų nustatymas“

Byloje C-266/13

dėl Hoge Raad der Nederlanden (Nyderlandai) 2013 m. balandžio 12 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2013 m. gegužės 15 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

L. Kik

prieš

Staatssecretaris van Financiën

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász ir D. Šváby (pranešėjas),

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį ir įvykus 2014 m. liepos 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

—

L. Kik, atstovaujamo H. Menger,

—

Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos B. Koopman, K. Bulterman, C. Schillemans ir M. Gijzen,

—

Europos Komisijos, atstovaujamos M. van Beek ir J. Enegren,

susipažinęs su 2014 m. spalio 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 t., 3 sk., p. 3), iš dalies pakeisto 1999 m. vasario 8 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 307/1999 (OL L 38, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 t., p. 335; toliau – Reglamentas Nr. 1408/71), išaiškinimo.

2

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant L. Kikginę su Staatssecretaris van Financiën (Finansų valstybės sekretorius) dėl L. Kik draudimo pagal Nyderlandų bendrąjį socialinio draudimo sistemą laikotarpiu nuo 2004 m. birželio 1 d. iki 2004 m. rugpjūčio 24 d.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

3

1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje (Jamaika) pasirašytą Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją, įsigaliojusią 1994 m. lapkričio 16 d., Nyderlandų Karalystė ratifikavo 1996 m. birželio 28 d., Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė – 1997 m. liepos 25 d., o Europos bendrijos vardu ji patvirtinta 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimu 98/392/EB (OL L 179, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 4 sk., 3 t., p. 260, toliau – Jūrų teisės konvencija).

4

Šios konvencijos 60 straipsnyje „Dirbtinės salos, įrenginiai ir statiniai išskirtinėje ekonominėje zonoje“ nustatyta:

„1. Išskirtinėje ekonominėje zonoje pakrantės valstybė turi išimtinę teisę statyti, leisti ir reglamentuoti statybą, naudojimą ir eksploatavimą:

a)

dirbtinių salų;

b)

įrenginių ir statinių, jei tuo siekiama 56 straipsnyje numatytą bei kitą ekonominių tikslų;

c)

žrengini? ir statini?, kurie gali kliudyti išskirtin?je ekonomin?je zonoje naudotis pakrant?s valstyb?s teis?mis.

2. Pakrant?s valstyb? turi išskirtin? jurisdikcij? tokioms dirbtin?ms saloms, žrenginiams ir statiniams, žskaitant teis? leisti žstatymus ir kitus teis?s aktus muitin?s, mokes?i?, sveikatos, saugumo ir imigracijos srityse.

<...>“

5

J?r? teis?s konvencijos 77 straipsnyje „Pakrant?s valstyb?s teis?s ? kontinentin? šelf?“ numatyta:

„1. Pakrant?s valstyb? naudojami suvereniomis teis?mis ? kontinentin? šelf?, kiek tai susij? su jo tyrimu bei jo gamtos turt? eksploatavimu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos teis?s yra išimtin?s: jei pakrant?s valstyb? nevykdo kontinentinio šelfo tyrim? ar neeksploatuoja jo gamtos turt?, niekas negali imtis tokios veiklos, netur?damas pakrant?s valstyb?s aiškaus sutikimo.

3. Pakrant?s valstyb?s teis?s ? kontinentin? šelf? nepriklauso nuo jo už?mimo, nesvarbu, ar jis b?t? faktinis, ar fiktyvus, taip pat nuo bet kokio pareiškimo tuo klausimu.

<...>“

6

Remiantis šios konvencijos 79 straipsniu „Povandeniniai kabeliai ir vamzdynai kontinentiniame šelfe“:

„1. Visos valstyb?s turi teis? kloti povandeninius kabelius ir vamzdynus kontinentiniame šelfe laikydamosi šio straipsnio nuostat?.

2. Jei tik yra atsižvelgiama ? pakrant?s valstyb?s teis? imtis reikiam? priemoni?, susijusi? su kontinentinio šelfo tyrin?jimu, jo gamtos turt? eksploatavimu ir teršimo iš vamzdyn? prevencija, sumažinimu ir kontrole, pakrant?s valstyb? negali trukdyti kloti ar aptarnauti tokius kabelius ir vamzdynus.

3. Toki? kontinentiniame šelfe klojam? vamzdyn? trasai nustatyti reikalingas pakrant?s valstyb?s sutikimas.

4. Jokia šios VI dalies nuostata neriboja pakrant?s valstyb?s teis?s nustatyti kabeli? ar vamzdyn? klojimo jos teritorijoje ar teritorin?je j?roje s?lygas, taip pat neriboja jos jurisdikcijos kabeliams ar vamzdynams, paklotiems arba naudojamiems tyrin?jant kontinentin? šelf? arba eksploatuojant jo gamtos turtus, taip pat eksploatuojant dirbtines salas, žrenginius ir statinius, priklausan?ius jos jurisdikcijai.

<...>“

7

JŲ teisės konvencijos 80 straipsnyje „Dirbtinės salos, ūrenginiai ir statiniai kontinentiniame šelfe“ numatyta, kad šios konvencijos 60 straipsnis mutatis mutandis yra taikomas dirbtinėms saloms, ūrenginiams ir statiniams kontinentiniame šelfe.

Sąjungos teisė

8

Reglamente Nr. 1408/71 paminėta, kad jo teisinis pagrindas EBB sutarties 51 straipsnis (vėliau tapęs – EB sutarties 51 straipsniu, paskui – EB 42 straipsniu), kurį dabar atitinka SESV 48 straipsnis. Šie straipsniai iš esmės reglamentuoja valstybių narių socialinės apsaugos sistemų koordinavimą ir išmokų mokėjimą pagal taip suderintas šias sistemas. Nurodžius šį teisinį pagrindą, šiame reglamente, be kitų, yra tokios konstatuojamosios dalys:

„kadangi nacionalinių socialinės apsaugos teisės aktų nuostatų koordinavimas priklauso darbuotojų, kurie yra valstybių narių piliečiai, persikėlimo laisvės pagrindiniams principams ir turėtų padėti kelti jų gyvenimo lygį bei užimtumo sąlygas;

<...>

kadangi dėl nacionalinės teisės aktų, taikomų asmenims, ženkli skirtumų pageidautina nustatyti principų, kad reglamentas galėtų visiems pagal socialinės apsaugos sistemas apdraustiems asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims arba tiems, kurie ieško darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo;

kadangi būtina atsižvelgti į nacionalinės socialinės apsaugos teisės aktų specifinius bruožus ir parengti tik derinimo sistemą;

<...>

kadangi pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir savarankiškai dirbantiems asmenims, judantiems Bendrijoje, turėtų būti taikoma tik vienos valstybės narės socialinės apsaugos sistema, kad taikant nacionalinės teisės aktus būtų išvengta sutapimų ir dėl to susiklostančių sudėtingų situacijų;

<...>

kadangi, siekiant garantuoti visų valstybės narės teritorijoje dirbančių darbuotojų vienodą vertinimą, reikia nustatyti, kad pagal bendrą taisyklę jiems taikomi teisės aktai tos valstybės narės, kurios teritorijoje atitinkamas pagal darbo sutartį dirbantis asmuo ar savarankiškai dirbantis asmuo dirba;

kadangi tam tikrose situacijose, pateisinančiose kitokių kriterijų taikymą, galima nesilaikyti šios bendros taisyklės;

<...>“

9

Pagal Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnį:

„Šiame reglamente:

a)

pagal darbo sutartį dirbantis asmuo arba savarankiškai dirbantis asmuo atitinkamai reiškia:

i)

bet kurį asmenį, apdraustą privalomu arba neprivalomu nuolatiniu draudimu nuo vieno ar daugiau draudiminių įvykių, kuriuos apima pagal darbo sutartį dirbantis asmenis arba savarankiškai dirbantis asmenis socialinės apsaugos sistemos arba valstybės tarnautojų specialioji sistema;

<...>

10

Pagal šio reglamento 2 straipsnio „Asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas“ 1 dalį:

„Šis reglamentas taikomas pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ar savarankiškai dirbantiems asmenims ar studentams, kuriems yra taikomi ar buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai arba asmenys be pilietybės ar pabėgėliai, gyvenantys kurios nors valstybės narės teritorijoje, bei jų šeimos nariais ir maitintojo netekusiems asmenims.“

11

Reglamento Nr. 1408/71 II antraštinė dalis apima 13–17a straipsnius, reglamentuojančius taikytiną teisės aktą nustatymą. Minėto 13 straipsnio 1 dalyje numatyta taisyklė, pagal kurią asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, iš principo taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai, o toliau nurodyta:

„2. Laikantis 14–17 straipsnių:

a)

vienos valstybės narės teritorijoje pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui taikomi tos valstybės teisės aktai, net jeigu jis gyvena kitos valstybės narės teritorijoje arba žmona, kurioje jis dirba, buveinė juridškai registruota ar veiklos vieta arba jis nusamdęs asmuo yra kitos valstybės narės teritorijoje;

<...>

c)

laive, kuris plaukioja su valstybės narės vėliava, dirbančiam darbuotojui taikomi tos valstybės teisės aktai;

<...>

f)

asmeniui, kuriam nustoja galioj? valstyb?s nar?s teis?s aktai, kol bus prad?ti taikyti kitos valstyb?s nar?s teis?s aktai, pagal vieno iš aukš?iau nurodyt? papunk?i? [punkt?] taisyklės arba pagal vien? iš 14–17 straipsniuose nurodyt? išim?i? ar speciali? nuostat?, taikomos valstyb?s nar?s, kurios teritorijoje jis gyvena, teis?s akt? nuostatos [remiantis tik tais teis?s aktais].“

12

Reglamento Nr. 1408/71 14 straipsnyje „Specialios taisykl?s, taikomos pagal darbo sutart? dirbantiems asmenims, išskyrus j?reivius“ nustatyta:

„13 straipsnio 2 dalies a punktas taikomas laikantis ši? išim?i? ir s?lyg?:

<...>

2)

[paprastai] [d]viej? ar daugiau valstybi? nari? teritorijoje pagal darbo sutart? dirban?iam asmeniui teis?s aktai taikomi taip:

a)

pagal darbo sutart? dirban?iam asmeniui, kuris yra darbuotojas sausumos, vandens ar oro transporto ?mon?s, kuri pagal nuomos sutart?, atlygintinai ar savo l?š? s?skaita teikia tarptautines transporto paslaugas veždama keleivius ar krovinius automobiliais [sausumos keliais], geležinkeliu, oro transportu ar vidaus vandens keliais ir kurios b?stin? [buvein?] juridiskai ?registruota ar veiklos vieta yra valstyb?s nar?s teritorijoje, galioja pastarosios valstyb?s teis?s aktai su šiais apribojimais. Ta?iau:

i)

jeigu min?toji ?mon? turi filial? arba nuolatin? atstovyb? valstyb?s nar?s teritorijoje, kitoje nei ta, kurios teritorijoje juridiskai ?registruota jos b?stin? [buvein?] ar yra veiklos vieta, tokiame filiale ar nuolatin?je atstovyb?je pagal darbo sutart? dirban?iam asmeniui galioja teis?s aktai tos valstyb?s nar?s, kurios teritorijoje yra tas filialas ar nuolatin? atstovyb?;

ii)

jeigu pagal darbo sutart? dirbantis asmuo pagrindinai [daugiausia] dirba valstyb?s nar?s teritorijoje, kurioje jis gyvena, jam galioja tos valstyb?s nar?s teis?s aktai net jeigu ?mon?s, kurioje jis dirba, b?stin? [buvein?] juridiskai ne?registruota ar n?ra veiklos vietos, filialo arba nuolatin?s atstovyb?s toje teritorijoje;

b)

asmeniui, kitam negu nurodytas punkte a [kitam nei a punkte nurodytam asmeniui], taikomi:

i)

valstyb?s nar?s, kurios teritorijoje jis gyvena, teis?s aktai, jeigu jis dirba iš dalies toje teritorijoje arba jeigu jis susij?s su keliomis ?mon?mis, kuri? b?stin?s yra juridiskai ?registruotos arba keliais darbdaviais, [jeigu j? yra pasamdžiusios kelios ?mon?s ar keli darbdaviai, kuri? registruotos buvein?s] ar kuri? veiklos vieta yra ?vairi? valstybi? nari? teritorijoje;

ii)

valstybės narės, kurios teritorijoje yra juridškai registruota monės bėstinė ar asmeninė darbdavio veiklos vieta, teisės aktai, jeigu jis negyvena nė vienos valstybės narės teritorijoje, kurioje užsiima savo veikla [valstybės narės, kurios teritorijoje yra registruota monės buveinė ar darbdavio gyvenamoji vieta, teisės aktai, jeigu jis negyvena nė vienos iš valstybių narių, kuriose vykdo savo veiklą, teritorijoje];

<...>“

13

Pagal Reglamento Nr. 1408/71 14 b straipsnį, nustatantį specialias taisykles įreiviams:

„13 straipsnio 2 dalies c punktas galioja laikantis tokios išimties ir sąlygų:

<...>

4)

Asmeniui, pagal darbo sutartį dirbančiam laive, plaukiojančiame su valstybės narės vėliava, ir gaunančiam atlyginimą už šį darbą iš monės ar asmens, kurios bėstinė [buvėinė] juridškai registruota arba veiklos [kurio gyvenamoji] vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje, taikomi pastarosios valstybės teisės aktai, jeigu asmuo gyvena tos valstybės teritorijoje; monė ar asmuo, mokantis atlyginimą, taikant minėtuosius teisės aktus, laikomas darbdaviu.“

14

Pagal šio reglamento 15 straipsnį „Savanoriško ar pasirinkto nuolatinio draudimo taisyklės“:

„1. 13–14d straipsniai netaikomi savanoriškam draudimui ar pasirinktam nuolatiniam draudimui, jeigu vienos iš 4 straipsnyje nurodytų sričių atžvilgiu bet kurioje valstybėje narėje yra tik viena savanoriškojo draudimo sistema.“

2. Jeigu taikant dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus draudimas sutampa:

—

pagal privalomo draudimo sistemą ir vieną ar daugiau savanoriškojo ar neprivalomo nuolatinio draudimo sistemas, atitinkamam asmeniui taikoma tikta privalomojo draudimo sistema;

<...>“

15

1999 m. birželio 21 d. Liuksemburge pasirašyto Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo, patvirtinto Europos bendrijos vardu 2002 m. balandžio 4 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 2002/309/EB (Euratomas) dėl bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje susitarimo (OL L 114, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 41 t., p. 89; toliau – EB-Šveicarijos susitarimas), 8 straipsnyje numatyta:

„Pagal II priedo Susitarimo šios Šalys parengia nuostatas dėl socialinės apsaugos sistemos suderinimo, visų pirma turėdamos tikslą:

a)

užtikrinti, kad būtų taikomos vienodos sąlygos;

b)

apibrėžti taikytinus įstatymus;

c)

suderinti visus laikotarpius, kuriuos atsižvelgiama susijusių šalių nacionaliniuose įstatymuose, tam, kad būtų galima gyti ir užtikrinti teisę gauti pašalpas bei tokias pašalpas apskaičiuoti;

d)

mokėti pašalpas asmenims, nuolat gyvenantiems [Susitarimo šalių] teritorijoje;

e)

skatinti valdžios organų ir institucijų tarpusavio administracinę paramą bei bendradarbiavimą.“

16

Pagal EB-Šveicarijos susitarimo II priedo dėl socialinės apsaugos sistemos koordinavimo 1 straipsnį:

„1. Susitarimo šios Šalys susitaria socialinės apsaugos sistemos derinimo srityje tarpusavyje taikyti susitarimo pasirašymo momentu galiojančius ir šio priedo A skirsniu iš dalies pakeistus Bendrijos teisės aktus, kuriuos daroma nuoroda, arba jiems lygiavertės normos.

2. Teisės aktuose, kuriuos pateikiama nuoroda šio priedo A skirsnyje, minima sąvoka „valstybės narės“ apima valstybes, kurioms taikomi minėti [Bendrijos] teisės aktai, ir Šveicariją.“

17

Minuto priedo A skirsnyje daroma nuoroda į Reglamentą Nr. 1408/71.

18

Pažymėtina, kad Reglamentas Nr. 1408/71 buvo pakeistas 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemos koordinavimo (OL L 166, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72), kuris pradėtas taikyti nuo 2010 m. gegužės 1 d. (nuo tos dienos Reglamentas Nr. 1408/71 panaikinamas). EB-Šveicarijos susitarimo II priedas buvo pakeistas 2012 m. kovo 31 d. Jungtinio komiteto, steigto pagal Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo, Sprendimu Nr. 1/2012, kuriuo pakeičiamas to Susitarimo II priedas dėl socialinės apsaugos sistemos koordinavimo (OL L 103, p. 51), sigaliojusių nuo 2012 m. balandžio 1 dienos. Minutame priede dabar daroma nuoroda į Reglamentą Nr. 883/2004. Vis dėlto aplinkybės, kurios susiklostė prieš sigaliojant šiam sprendimui, tebetaikomas Reglamentas Nr. 1408/71; remiantis Reglamento Nr. 883/2004 90 straipsnio 1 dalimi, Reglamentas Nr. 1408/71 lieka galiojanti ir turi teisinę galią gyvendinant, be kitų, EB-Šveicarijos

susitarim? tol, kol šis susitarimas nebus pakeistas, o pagal to susitarimo II priedo A skirsnio 3 punkt? su pakeitimais, ir toliau daroma nuoroda ? Reglament? Nr. 1408/71, „kai nagrin?jami praeityje buv? atvejai“.

Nyderland? teis?

19

Iš sprendimo pateikti prašym? priimti prejudicin? sprendim? matyti, kad pagal Nyderland? teis?s aktus d?l bendrosios socialinio draudimo sistemos Nyderlanduose pagal darbo sutart? dirbantys darbuotojai, remiantis bendr?ja taisykle, turi b?ti privalomai apdrausti pagal skirtingas šios sistemos šakas. Išimtiniais atvejais, vadovaujantis 1999 m. Nutarimo d?l asmen?, kurie turi b?ti draudžiami privalomuoju socialiniu draudimu, skai?iaus padidinimo ir apribojimo (Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999), 12 straipsnio 1 dalimi, asmuo nedraudžiamas tokiu draudimu, jeigu nepertraukiam? mažiausiai trij? m?nesi? laikotarp? dirba ne Nyderlanduose, nebent jis dirba Nyderlanduose ?sisteigusiam darbdaviui. Kaip paaiškino Nyderland? vyriausyb?, tuo klausimu Nutarime d?l privalomojo j?roje dirban?i? asmen? draudimo (Besluit verzekeringsplicht zeevarenden) nustatyta, kad valstyb?je nar?je gyvenan?iam j?reiviui, dirban?iam su tre?iosios valstyb?s, t. y. kuri n?ra 1992 m. geguž?s 2 d. Europos ekonomin?s erdv?s susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3) šalis, v?liava plaukiojan?iame laive, ta?iau ?darbintam Nyderlanduose ?sisteigusios ?mon?s, taikytini Nyderland? teis?s aktai d?l pagal darbo sutart? dirban?i? darbuotoj? socialinio draudimo.

Pagrindin? byla ir prejudiciniai klausimai

20

Nyderlanduose gyvenantis šios šalies pilietis L. Kik 2004 m. dirbo su Panamos v?liava plaukiojan?iame vamzdži? klotuve. Iki 2004 m. geguž?s 31 d. jis buvo ?darbintas Nyderlanduose ?sisteigusios bendrov?s ir apdraustas pagal šios valstyb?s nar?s bendr?j? socialinio draudimo sistem?. Nuo t? pa?io met? birželio 1 d. j? ?darbino Šveicarijoje ?sisteigusi bendrov? tai pa?iai veiklai. Jo darbo užmokestis ir toliau apmokestintas Nyderland? pajam? mokes?iu. Nyderland? teis?s aktuose numatyta, kad asmuo nebedraudžiamas pagal bendr?j? socialinio draudimo sistem?, jeigu nepertraukiam? mažiausiai trij? m?nesi? laikotarp? dirba ne Nyderlanduose darbdaviui, kuris n?ra ?sisteig?s toje valstyb?je nar?je.

21

Esminis klausimas, kuris kyla pagrindin?je byloje, ar, atsižvelgiant ? Reglament? Nr. 1408/71, laikotarpiu nuo 2004 m. birželio 1 d. iki 2004 m. rugpj??io 24 d. L. Kik prival?jo mok?ti Nyderland? socialinio draudimo ?mokas. Tuo laikotarpiu laivas, kuriame jis dirbo, nepertraukiamai buvo tre?iosios valstyb?s kontinentiniame šelfe, tarptautiniuose vandenyse ir tam tikr? valstybi? nari? kontinentiniuose šelfuose (Nyderland? ir Jungtin?s Karalyst?s).

22

L. Kik teigia, kad, remiantis Reglamentu Nr. 1408/71, tuo laikotarpiu jis netur?jo b?ti draudžiamas pagal Nyderland? socialinio draudimo sistem?.

23

Hoge Raad der Nederlanden (Aukščiausiasis Teismas) gavo L. Kik kasacinį skundą dėl galutinės instancijos teismo sprendimo, kuriuo pripažinta, kad jis privalo sumokėti Nyderlandų socialinio draudimo įmokas už nagrinėjamo periodą.

24

Šis teismas visų pirma klausia, ar minėtas reglamentas taikytinas tik migruojantiems darbuotojams, ir, jei taip, ar L. Kik gali būti laikomas tokiu darbuotoju, atsižvelgiant į vietas, kur nepertraukiamai jis dirbo per ginėjamo laikotarpį, turint omenyje laivo, kuriame jis dirbo, specifیکą, taip pat jo kvalifikavimą pagal Jūrų teisės konvenciją ir prireikus – tiesų vamydyną paskirtį.

25

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar laikotarpiu, kuriuo atitinkamas laivas buvo Nyderlandų arba Jungtinės Karalystės kontinentiniame šelfe, turi būti laikoma, kad L. Kik dirbo šio valstybių narių teritorijoje. Nuo atsakymo į šį klausimą priklausys, ar reikės konstatuoti, kad visų ginėjamo laikotarpį arba didžiąją jo dalį suinteresuotasis asmuo dirbo ne Sąjungos teritorijoje ir negali būti laikomas migruojančiu darbuotoju dėl savo statuso, patenkančio į Reglamento Nr. 1408/71 *ratione personae* taikymo sritį.

26

Vis dėlto remdamasis Sprendimu Aldewereld (C-60/93, EU:C:1994:271) prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tvirtina, kad net jeigu profesinę veiklą vykdoma ne Sąjungos teritorijoje, dėl gana glaudaus ryšio su ta teritorija reikia taikyti šio reglamento II antraštinės dalies nuostatas darbuotojui, kuris yra valstybės narės pilietis.

27

Šiuo atžvilgiu jis mano, kad galima rasti svarbių sąsajos veiksnį tiek su Šveicarijos Konfederacija – valstybe, kuri turi būti prilyginama valstybei narei siekiant taikyti minėtą reglamentą (darbdavio įsisteigimo vieta), tiek su Sąjungos teritorija (pajamų mokesčio mokėjimas Nyderlanduose, taip pat darbas Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės teritorijoje, jeigu pagrindinėje byloje nagrinėjamas darbas vamydžiui klotuve, kai jis yra šioms valstybės priklausančiame kontinentiniame šelfe, prilyginamas darbui į teritorijoje). Vis dėlto jei pastarąjį faktą laikysime reikšmingu, reikia sužinoti, ar į jį būtina atsižvelgti tik kalbant apie laikotarpį, kai laivas vykdė veiklą toms valstybės narėms priklausančiame kontinentiniame šelfe, ar apie visų ginėjamo laikotarpį, o tai gali priklausyti nuo aplinkybės, ar tai buvo suplanuota iš pradžių, ar ne.

28

Darant prielaidą, kad L. Kik patenka į Reglamento Nr. 1408/71 *ratione personae* taikymo sritį, todėl, siekiant nustatyti taikytinus socialinės apsaugos teisės aktus, reikia vadovautis jo II antraštinėje dalyje esančiomis taisyklėmis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, kuri taisyklė yra reikšminga.

29

Jo manymu, darbo vieta yra svarbus veiksnys, todėl šiuo atžvilgiu taip pat būtina žinoti, ar darbas pagal darbo sutartį vamydžiui klotuve valstybės narės kontinentiniame šelfe turi būti prilyginamas darbui šios valstybės narės teritorijoje.

Atsakius neigiamai, nebūt taikoma nė viena II antraštinėje dalyje nustatyta taisyklė. Kadangi būtų nepriimtina, kad darbuotojui, patenkančiam į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį, nebūt taikoma nė viena socialinio draudimo sistema, reiktų nustatyti reikšmingiausių ryšio elementų. Nagrinėjamu atveju reikia atmesti darbuotojo gyvenamąjį vietą, nesant duomenų, kad tarp jos ir darbo santykių egzistuoja koks nors ryšys. Tas pats pasakytina ir apie specialistų pajamų apmokestinimo vietą, nes Reglamente Nr. 1408/71 šis elementas visiškai neatsižvelgiama. Vadovaujantis atmetimo principu, ypatingą svarbą turėtų darbdavio įsisteigimo vieta, ir šiuo klausimu nuorodą galima rasti Sprendime Aldewereld (EU:C:1994:271).

Darydamas prielaidą, kad darbas pagal darbo sutartį vamzdžių klotuve valstybės narės kontinentiniame šelfe turi būti prilyginamas darbui šios valstybės narės teritorijoje, Hoge Raad der Nederlanden mato du žmonių problemos sprendimo būdus.

Pirmuoju atveju reiktų remtis Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punkte nustatyta taisykle, kurioje daroma nuoroda į darbo vietos teisės aktus, t. y. reiktų taikyti Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės teisės aktus laikotarpiais, kai darbas laikomas atliktu kiekvienos iš šių valstybių narių teritorijoje, papildomai taikant Šveicarijos teisės aktus dėl šio sprendimo 30 punkte nurodytą motyvą.

Antruoju atveju laikytina, kad paprastai darbas atliktas kelių valstybių narių teritorijoje, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 14 straipsnio 2 punktą, todėl turi būti taikoma šio 2 punkto b papunkčio i traukos pirmo atvejo taisyklė, pagal kurią reikia pasirinkti gyvenamosios vietos valstybės narės įstatymą, jeigu toje valstybėje buvo vykdyta dalis veiklos.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo manymu, aplinkybų, kad, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1408/71 14 straipsnio pavadinimą, tame straipsnyje tvirtintos specialios taisyklės taikomos pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, išskyrus įreivius, gali nieko nereikšti, nes šio reglamento 14 b straipsnyje, kur nustatytos specialios taisyklės įreiviams, nėra nė vienos šiuo atveju taikytinos nuostatos.

Tačiau jam kyla klausimas, kaip reiktų atskirti šį atvejį nuo to, kai pagal darbo sutartį veikla iš pradžių vykdoma vienoje valstybėje narėje, paskui kitoje, t. y. kai susiklosto Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta situacija, nes iš tiesų tas pats asmuo negali tuo pačiu metu dirbti dviejose skirtingose vietose. Todėl šio reglamento 14 straipsnio 2 dalies frazė „[paprastai] [d]viejų ar daugiau valstybių narių teritorijoje pagal darbo sutartį dirbančiam“ taip pat reiškia veiklą, kuri vykdoma nepertraukiamai kelių valstybių narių teritorijoje. Vis dėlto per griežtas aiškinimas būtų nepalankus darbuotojų judėjimo laisvei, nes tai reiktų, kad darbuotojams, kurių neapima to 14 straipsnio 2 punkto speciali taisyklė, būtų taikomas minėto reglamento 13 straipsnio 2 dalies a punktas ir dėl to dažnai keistųsi jiems taikytini teisės aktai.

Šiomis aplinkybėmis Hoge Raad der Nederlanden nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1.

a)

Ar taisyklės dėl Reglamento Nr. 1408/71 *ratione personae* taikymo asmenims srities ir taisyklės, kurios nustato teritorinį šio reglamento II antraštinės dalies priskyrimo taisyklės taikymo sritį, reikia aiškinti taip, kad šios priskyrimo taisyklės taikytinos tokiu atveju, kaip nagrinėjamas šioje byloje, kai Nyderlanduose gyvenantis darbuotojas, turintis Nyderlandų pilietybę ir anksčiau draustas privalomuoju draudimu Nyderlanduose; pasamdytas dirbti įreiviu Šveicarijoje įsisteigusio darbdavio; dirbo su Panamos vėliava plaukiojantame vamzdžių klotuve; ir kuris iš pradžių dirbo ne Sąjungos teritorijoje (maždaug tris savaites Jungtinių Valstijų kontinentiniame šelfe ir maždaug dvi savaites tarptautiniuose vandenyse), o vėliau Nyderlandų (maždaug mėnesio ir savaitės laikotarpiais) ir Jungtinių Karalystės (apie savaitę) kontinentinio šelfo dalyse; kai už tai gautos pajamos apmokestinamos Nyderlandų pajamų mokesčiu?

b)

Jeigu atsakymas būtų teigimas, ar Reglamentas Nr. 1408/71 taikomas tik dienomis, kai mokesčių mokėtojas dirba Sąjungos valstybės narės teritorijoje, ar ir ankstesniu laikotarpiu, kai jis dirbo kitur, ne Sąjungos teritorijoje?

2.

Jeigu Reglamentas Nr. 1408/71 taikytinas tokiam darbuotojui, kaip apibūdintasis, kurios valstybės (ar valstybių) teisės aktus reikia taikyti pagal reglamentą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

37

Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamentas Nr. 1408/71 aiškintinas taip, kad pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas, kaip antai L. Kik, kuris turi gyvenamosios vietos valstybės narės pilietybę ir ten yra apmokestinamos jo pajamos, dirba su trečiosios valstybės vėliava plaukiojantame vamzdžių klotuve, naviguojantame skirtingose pasaulio vietose, be kita ko, tam tikroms valstybėms narėms priklausančiame kontinentiniame šelfe, ir kurį prieš tai buvo darbinusi jo gyvenamosios vietos valstybėje narėje įsisteigusi įmonė, paskui jis pakeitė darbdavį ir nuo tada dirba Šveicarijoje įsisteigusiai įmonei, tačiau toliau gyvena toje pačioje valstybėje narėje ir plaukioja tame pačiame laive, patenka į šio reglamento *ratione personae* taikymo sritį?

38

Šiuo klausimu nurodytina, kad, pirma, pagal Reglamento Nr. 1408/71 2 straipsnio 1 dalį šis reglamentas, be kita ko, taikomas pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, kuriems yra taikomi ar buvo taikomi vienos ar kelių valstybių narių teisės aktai ir kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai.

39

Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad taip buvo L. Kik atveju pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu. Jis yra Nyderlandų pilietis ir tuo laikotarpiu buvo draustas pagal Nyderlandų bendrąjį socialinio draudimo sistemą, nes jo gyvenamoji vieta buvo toje valstybėje narėje. Be to, nors ginčas pagrindinėje byloje susijęs su klausimu, ar L. Kik minėtu laikotarpiu turėjo būti taikomi Nyderlandų, ar Šveicarijos teisės aktai, vis dėlto neginėjama, kad jam turėjo būti taikytini vienos ar kitos iš šių šalių teisės aktai.

40

Antra, konstatuotina, kad darbo vamzdžių klotuve negalima prilyginti vienos valstybės narės teritorijoje atliekamam darbui, kai tas laivas yra šios valstybės narės kontinentiniame šelfe.

41

Iš tiesų pagal Jorų teisės konvencijos 79 straipsnio 4 dalį pakrantės valstybė narė turi jurisdikciją tik kabeliams ar vamzdynams, paklotiems arba naudojamiems tyrinėjant kontinentinį šelfą arba eksploatuojant jo išteklius, ir ji neapima laivo, kuris kloja tuos kabelius ar vamzdynus. Beje, toks laivas negali būti prilygintas „dirbtinei salai“, „renginiui“ ar „statiniui“, esantiems jos kontinentiniame šelfe, kaip tai suprantama pagal šios konvencijos 80 straipsnį. Bet kuriuo atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nematyti, kad laivo, kuriame L. Kik dirbo laikotarpiais, kai jis buvo tam tikrų valstybių narių kontinentiniame šelfe, pakloti vamzdynai buvo skirti kontinentiniam šelfui tyrinti ar eksploatuoti jo išteklius.

42

Vis dėlto esant tokiai situacijai, kaip antai L. Kik, vien išvada, kad darbo vamzdžių klotuve negalima prilyginti vienos valstybės narės teritorijoje atliekamam darbui, net jeigu tas laivas yra šios valstybės narės kontinentiniame šelfe, negali paneigti to, kad taikytinas Reglamentas Nr. 1408/71. Iš tiesų vien aplinkybės, jog darbuotojas dirba ne Švedijos teritorijoje, nepakanka tam, kad nebūt taikomos Švedijos taisyklės dėl laisvo darbuotojų judėjimo, jei darbo santykių ryšis su ta teritorija yra ir toliau pakankamai glaudus (Sprendimo Aldewereld, EU:C:1994:271, 14 punktą).

43

Šiuo atžvilgiu remiantis Teisingumo Teismo praktika, pakankamai glaudus aptariamų darbo santykių ryšys su Švedijos teritorija matyti iš aplinkybės, kad Švedijos pilietis, gyvenantis valstybėje narėje, buvo darbininkas kitoje valstybėje narėje steigusios kompanijos, kurios naudai vykdė savo veiklą (šiuo klausimu žr. Sprendimo Petersen, C-544/11, EU:C:2013:124, 42 punktą).

44

Kaip savo išvados 40 punkte pažymėjo generalinis advokatas, pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu L. Kik darbui būdingi tam tikri sąsajos su Nyderlandų Karalystės teritorija ir su Šveicarijos Konfederacijos, kuri prilyginta valstybei narei siekiant taikyti Reglamentą Nr. 1408/71, teritorija elementai. Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad L. Kik gyveno Nyderlanduose, o jo darbdavys buvo įsisteigęs Šveicarijoje.

45

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamentas Nr. 1408/71 aiškintinas taip, kad pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas, kaip antai L. Kik, kuris turi gyvenamosios vietos valstybės narės pilietybę ir ten yra apmokestinamos jo pajamos, dirba su trečiosios valstybės vėliava plaukiojant irame vamzdžių klotuve, naviguojant irame skirtingose pasaulio vietose, be kita ko, tam tikroms valstybėms narėms priklausančiame kontinentiniame šelfe, ir kurį prieš tai buvo įdarbinusi jo gyvenamosios vietos valstybėje narėje įsisteigusi įmonė, paskui jis pakeitė darbdavį ir nuo tada dirba Šveicarijoje įsisteigusiai įmonei, tačiau toliau gyvena toje pačioje valstybėje narėje ir plaukioja tame pačiame laive, patenka į šio reglamento *ratione personae* taikymo sritį.

Dėl antrojo klausimo

46

Antruoju klausimu, užduotu tuo atveju, jei Reglamentas Nr. 1408/71 būtų taikomas tokiam darbuotojui, kaip antai L. Kik, taigi, į kurį reikia atsakyti, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, kurie teisės aktai taikytini tokiam darbuotojui remiantis šio reglamento II antraštinės dalies nuostatomis dėl taikytinų nacionalinių teisės aktų nustatymo.

47

Šiuo atžvilgiu primintina, kad kai asmuo patenka į Reglamento Nr. 1408/71 *ratione personae* taikymo sritį, kaip ji apibrėžta jo 2 straipsnyje, iš esmės taikytina šio reglamento 13 straipsnio 1 dalyje tvirtinta taisyklė dėl vienos valstybės narės teisės taikymo ir taikytini nacionalinių teisės aktai nustatomi pagal šio reglamento II antraštinės dalies nuostatas (Sprendimo Aldewereld, EU:C:1994:271, 10 punktas).

48

Šio sprendimo 11 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad nėra viena iš šios II antraštinės dalies nuostatų tiesiogiai nereglamentuoja tokios situacijos, kai darbuotojui pasamdo Sąjungos įmonė, bet jis nevykdo jokios veiklos Sąjungos teritorijoje, nes dirba tik trečiosios valstybės teritorijoje.

49

Šiam atvejui reikėtų prilyginti ir tą, kai darbuotojui pasamdo Sąjungos įmonė tam, kad jis dirbtų su trečiosios valstybės vėliava plaukiojant irame laive.

50

Taip yra, nepaisant to, kad vėlesniu nei nagrinėjamame sprendime reikšmingu laikotarpiu buvo įtrauktas Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktas, pagal kurį asmeniui, kuriam nustoja galiojti valstybės narės teisės aktai, kol bus pradėti taikyti kitos valstybės narės teisės aktai pagal kitą iš šio reglamento II antraštinės dalies nuostatą, taikomi valstybės narės, kurios

teritorijoje jis gyvena, teis?s aktai.

51

Šiuo klausimu primintina, kad aplinkyb? d?l vienos valstyb?s nar?s teis?s akt? nebetaikymo yra šios nuostatos taikymo s?lyga ir kad joje pa?ioje nenustatyta s?lyg?, pagal kurias nustoja b?ti taikomi valstyb?s nar?s teis?s aktai (žr. Sprendimo Komisija / Belgija, C?347/98, EU:C:2001:236, 31 punkt?). Kaip, be kita ko, Teisingumo Teismas nurod? Sprendimo van Pommeren-Bourgon dien (C?227/03, EU:C:2005:431) 33 punkte, b?tent kiekvienos valstyb?s nar?s teis?s aktuose turi b?ti nustatytos šios s?lygos.

52

Iš ties?, kaip patikslinta 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 574/72, nustatan?io Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 ?gyvendinimo tvark? (OL L 74, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 1 t., p. 83), iš dalies pakeisto ir atnaujinto Reglamentu Nr. 118/97, 10b straipsnyje, data ir s?lygos, pagal kurias valstyb?s nar?s teis?s aktai nebetaikomi reglamento 13 straipsnio 2 dalies f punkte nurodytam asmeniui, nustatomos pagal t? teis?s akt? nuostatas.

53

Ta?iau pagal Nyderland? teis? šios valstyb?s nar?s socialin?s apsaugos srities teis?s aktai buvo taikomi L. Kik per vis? gin?ijam? laikotarp?. Kadangi s?lyga d?l valstyb?s nar?s teis?s akt? nebetaikymo n?ra ?vykdyta, Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktas netaikomas esant tokiai situacijai, kaip nagrin?jamoji pagrindin?je byloje.

54

Tod?l darytina išvada, kad jeigu darbo santykiai yra pakankamai glaudžiai susij? su S?jungos teritorija, taikytini teis?s aktai nustatomi remiantis Reglamento Nr. 1408/71 II antraštin?s dalies nuostatomis, bet kitomis nei šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies f punktas.

55

Kaip konstatuota šio sprendimo 44 punkte, esant tokiai situacijai kaip L. Kik egzistuoja pakankamai glaudus ryšys su S?jungos teritorija.

56

Norint nustatyti, kurie teis?s aktai taikytini pagal Reglament? Nr. 1408/71, konstatuotina, kad negalima remiantis analogija taikyti šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies c punkte ?tvirtintos bendros taisykl?s, pagal kuri? j?reivi? atveju nurodomi tos valstyb?s nar?s teis?s aktai, su kurios v?liava laivas plaukioja, nes nagrin?jamu atveju asmuo dirba su tre?iosios valstyb?s v?liava plaukiojan?iame laive.

57

Panašiu atveju Teisingumo Teismas jau nusprend?, kad taikytinus teis?s aktus reikia nustatyti remiantis šio reglamento II antraštin?s dalies nuostatomis, atsižvelgiant ? atitinkamos situacijos ir valstybi? nari? teis?s akt? ryšio elementus (žr. Sprendimo Aldewereld, EU:C:1994:271, 20 punkt?).

58

Nagrin?jamu atveju, kaip ir esant Sprendime Aldewereld (EU:C:1994:271, 21 punktas) aptartai

situacijai, vieninteliai ryšio su valstybės narės ar jai prilygintos valstybės teisės aktais elementai yra darbuotojo gyvenamoji vieta ir darbdavio įsisteigimo vieta. Kaip Teisingumo Teismas konstatavo šio sprendimo 22 punkte, remiantis Reglamento Nr. 1408/71 sistema, darbuotojo gyvenamosios vietos valstybės narės teisės aktų taikymas laikytinas papildoma taisykle, kuri taikytina tik tuo atveju, jeigu šie teisės aktai susiję su darbo santykiais. Tad kai darbuotojas negyvena vienos iš valstybių narių, kur jis dirba, teritorijoje, paprastai taikytini darbdavio buveinės ar gyvenamosios vietos įstatymai.

59

Esant pagrindinėje byloje nagrinėjamai situacijai ši išvadą patvirtina Reglamento Nr. 1408/71 14 straipsnio 2 dalies a punkto pirmas sakinyss, šio reglamento sistemos nurodomoji nuostata, kalbant apie asmenis, kurie atlieka darbą, iš esmės neturintį pastovios vietos, vykdomą tokiomis sąlygomis, kuriomis jo atlikimas negali būti susietas su konkrečia vieta, pagal kurią šiems asmenims taikytini darbdavio buveinės valstybės narės teisės aktai.

60

Iš tiesų, nors šioje nuostatoje, kaip matyti iš jos pavadinimo, įtvirtintos taisyklės taikomos kitiems nei įreiviai asmenims, pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija, t. y. kai pagal darbo sutartį darbuotojas dirba ne Švedijos teritorijoje, su trečiosios valstybės vėliava plaukiojantame laive, yra panaši į tą asmenį, kurie tiesiogiai nurodyti minėtoje nuostatoje, nes nei valstybė, su kurios vėliava plaukioja laivas, nei darbo vieta nesusijusi su vienos valstybės narės teisės aktais.

61

Todėl tokiam darbuotojui kaip L. Kik taikytini valstybės narės ar jai prilygintos valstybės, kurioje šis darbuotojas dirbinusi žmonė turi savo buveinę, teisės aktai.

62

Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kad Teisingumo Teismas neturi informacijos, kokia draudimo sistema numatyta Šveicarijos teisės aktuose, ir į tai, kad pagal Nyderlandų teisės aktus Nyderlandų teisė reglamentuoja tokio darbuotojo kaip L. Kik situaciją pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu ir numato, kad toks darbuotojas turi būti apdraustas pagal privalomojo draudimo sistemą, pažymėtina, jog Reglamento Nr. 1408/71 15 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje nustatyta, kad jeigu taikant kelių valstybių narių, kurioms prilyginta Šveicarijos Konfederacija, teisės aktus sutampa draudimas pagal privalomojo draudimo sistemą ir savanoriškojo draudimo sistemą, atitinkamam asmeniui taikoma tikta privalomojo draudimo sistema.

63

Tuo atveju, kai vadovaujantis Reglamentu Nr. 1408/71 taikomuose darbdavio įsisteigimo valstybės teisės aktuose nenumatytas tokio darbuotojo kaip L. Kik draudimas pagal jokią socialinės apsaugos sistemą, reikėtų taikyti tokio darbuotojo gyvenamosios vietos valstybės narės teisės aktus. Iš tiesų primintina, kad šio reglamento II antraštinės dalies nuostatomis taip pat siekiama užkirsti kelią situacijai, kai asmenys, kurie patenka į šio reglamento taikymo sritį, neapdraudžiami socialiniu draudimu dėl to, kad jiems netaikytini jokie teisės aktai (Sprendimo van Pommeren-Bourgonddien, EU:C:2005:431, 34 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

64

Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1408/71 II antraštinės dalies nuostatos dėl taikytinų nacionalinių teisės aktų nustatymo turi būti aiškinamos

taip, kad valstybės narės arba Šveicarijos Konfederacijos, t. y. valstybės, kuri prilyginta valstybei narei siekiant taikyti šį reglamentą, piliečiui, kuris pagal darbo sutartį dirba su trečiosios valstybės vėliava plaukiojantame laive ne Šveicarijos teritorijoje, įskaitant valstybės narės kontinentinį šelfą, ir kuris įdarbintas Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje įsisteigusios įmonės, taikytini jo darbdavio įsisteigimo valstybės teisės aktai. Tačiau pagrindinėje byloje susiklosčiusiomis aplinkybėmis, jeigu vadovaujantis minėtu reglamentu taikant tuos teisės aktus šis pilietis būtų apdraustas pagal savanorišką draudimo sistemą arba nebūtų apdraustas pagal jokią socialinės apsaugos sistemą, jam turėtų būti taikomi jo gyvenamosios vietos valstybės teisės aktai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

65

Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1.

1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemos taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeistas ir atnaujintas 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97, iš dalies pakeistu 1999 m. vasario 8 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 307/1999, aiškinamas taip, kad pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas, kaip antai L. Kik, kuris turi gyvenamosios vietos valstybės narės pilietybę ir ten yra apmokestinamas jo pajamos, dirba su trečiosios valstybės vėliava plaukiojantame vamzdžių klotuve, naviguojantame skirtingose pasaulio vietose, be kita ko, tam tikroms valstybėms narėms priklausančiame kontinentiniame šelfe, ir kurį prieš tai buvo įdarbinusi jo gyvenamosios vietos valstybėje narėje įsisteigusi įmonė, paskui jis pakeitė darbdavį ir nuo tada dirba Šveicarijoje įsisteigusiai įmonei, tačiau toliau gyvena toje pačioje valstybėje narėje ir plaukioja tame pačiame laive, patenka į Reglamento Nr. 1408/71, iš dalies pakeisto ir atnaujinto Reglamentu Nr. 118/97, iš dalies pakeistu 1999 m. Reglamentu Nr. 307/1999, *ratione personae* taikymo sritį.

2.

Reglamento Nr. 1408/71 II antraštinės dalies nuostatos dėl taikytinų nacionalinių teisės aktų nustatymo turi būti aiškinamos taip, kad valstybės narės arba Šveicarijos Konfederacijos, t. y. valstybės, kuri prilyginta valstybei narei siekiant taikyti šį reglamentą, piliečiui, kuris pagal darbo sutartį dirba su trečiosios valstybės vėliava plaukiojantame laive ne Šveicarijos teritorijoje, įskaitant valstybės narės kontinentinį šelfą, ir kuris įdarbintas Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje įsisteigusios įmonės, taikytini jo darbdavio įsisteigimo valstybės teisės aktai. Tačiau pagrindinėje byloje susiklosčiusiomis aplinkybėmis, jeigu vadovaujantis minėtu reglamentu taikant tuos teisės aktus šis pilietis būtų apdraustas pagal savanorišką draudimo sistemą arba nebūtų apdraustas pagal jokią socialinės apsaugos sistemą, jam turėtų būti taikomi jo gyvenamosios vietos valstybės teisės aktai.

Parašai.

(*1) Proceso kalba: nyderland?.